

BILDET

VIRKELIG STOR LITTERATUR. Et hotell i Jakarta i Indonesia pynter seg til ramadan med denne widescreen-koranen. Den håndskrevne boken måler halvannen ganger to meter og veier 300 kilo. Foto: AP/Scanpix

Samlivsnytt

NETTAVISEN forteller om bloggen Nina Shen Rastogi, som skrev at kjæresten truet med å gjøre det slutt, dersom hun ikke holdt opp med å sjekke kjendisfakta på Iphone hver gang de var ute og spiste middag sammen.

Mange kjenner seg igjen i dette, skriver Nettavisen. Iblant føles det godt å være blant de få.

Monstergigantkjempe

DET ER VIKTIG å variere språket, ikke bruke samme ord i setning etter setning. Dette er noe de fleste journalister vet, også i VG Nett. Så når redaksjonen skriver på forstesiden at noen «Terroriseres av monsterveps», blir det til «Gigant-veps» i tittelen på innsiden, før ingressen forteller om en «asiatisk kjempeveps» som plager turister i Frankrike.

BZZZT! Kjempe-skummelfæle greier. Illustrasjonsfoto: Colourbox

SITATET

Det sluttet med at den fløy rett ned i fritrykokeren og en av de ansatte la på lokket

Østersundsposten rapporterer om et fuktig endeløkt for fuglen som forvillet seg inn på McDonald's

Skogens uro

HVORFOR ER GRANA stressa? spør Nationen på sin forside. Kanskje den er redd for å bli avisopapir.

Det er sunt å tenke positivt. Men det er farlig å tro at positive tanker får alt til å gå bra.

Blendet av lyset

KULTUR TORIL MOI

Monty Pythons «Life of Brian» slutter med at Brian er blitt korsfestet. Like ved siden av ham henger en annen korsfestet stakkar, spilt av Eric Idle. Idle forsøker å muntre opp den nedslåtte Brian. Se på de lyse sidene! sier han, og begynner på slutt-sangen: «Always look on the bright side of life».

Da jeg så filmen i England i 1979, lo jeg til jeg ble helt utslitt. På den tiden tok vi for gitt at «Always look on the bright side of life» ikke var Monty Pythons dyptfulte budskap til oss, men en ironisk harselas over Walt Disneys oppløftende slutt-sanger.

Men tidene skifter, som Bob Dylan påpeker. Her forleden hørte jeg et radioprogram der psykologen Barbara Fredrickson, professor ved UNC (Universitetet i North Carolina), ble intervjuet om effekten av å tenke positivt. I pausen spilte radiostasjonen «Always look on the bright side of life».

Professor Fredricksons budskap var at nå beviser seriøs vitenskap at bare du tenker positivt nok, så vil alt gå så mye bedre. Positive følelser åpner sjelen og hjertet, sier hun. Kjærlighet, glede, takknemlighet, håp og interesse endrer biokjemien i hjernen. For at vi skal bli virkelig lykkelige, må vi sørge for at forholdet mellom positive og negative følelser kommer opp i 3:1.

Fredrickson fikk meg til å tenke på Norman Vincent Peale, presten og psykiateren som i 1952 ble verdensberømt for boka «The Power of Positive

PÅ KORSET. Eric Idle (bak) og Graham Chapman synger seg inn i døden. Mange vil ha oss til å synge med. Foto: Oro Film

Thinking» («Vær positiv – lev lykkelig» på norsk). Tren deg opp til å tenke positivt, så kommer alt det andre av seg selv.

En religiøs versjon av samme tanke finnes i den omdiskuterte fremgangs- eller hellighets-teologien, som hevder at dersom du bare tror nok, så vil Gud velsigne deg både materielt og åndelig. I USA snakker de også om «rikdomsteologi», der tanken er den samme.

I dag er det forskerne som fører an. Lykkeforskningen har røtter i kognitiv psykologi. I Norge selges en bok med tittelen «Tenk deg glad!» under den merkelige «positiv psykologi». Ledende navn er Martin Seligman, forfatter av «Authentic Happiness»

(«Autentisk lykke») og Mihály Csikszentmihályi, berømt for boka «Flow» («Flyt»), som viser at vi er lykkeligst når vi er helt opplukket av det vi holder på med.

I USA drukner vi i overfladiske bøger som «beviser» at dersom du bare kan kontrollere tankene dine, så vil du bli lykkelig, harmonisk og få et godt liv. I «Rapt» («Henrevet») forteller journalisten Winifred Gallagher at da hun fikk kreftdiagnose for fem år siden, kom hun seg gjennom prøvelsen ved å klamre seg fast til troen på at livet kun består av det vi lar oss selv være oppmerksomme på. Dermed bestemte hun seg til å fokusere utelukkende på positive ting. Hun ble lykkelig av det og gjorde andre glade også, selv da hun var på det sykeste.

(Gallagher sier ingenting om den konvensjonelle kreftbehandling som faktisk sørget for helbredelsen.)

Alt dette står i skarp kontrast til eksistensialismen, psykoanalysen og de forskjellige formene for materialisme som dominerte vestlig kultur fra 1950- til 1980-tallet. Her var tanken alltid at vi måtte konfrontere de fortrenge traumene, gjennomskue ideolo-

giene, se realitetene i øynene, bli autentiske og slutte å lyve for oss selv. Sett fra disse perspektivene fremstår lykketeori og lykketeologi som ren og skjær New Age-individualisme, der selve begrepene fellesskap og samfunn forsvinner.

Kritikerne av lykketrenden har rett i at den kan føre til utrolig nedlatende behandling av folk som faktisk trenger hjelp. Lykketeorien legger

ansvaret på den enkelte: om det går dårlig for deg, er det fordi du ikke har tro nok, eller selvdisciplin nok, til å styre tankene dine til det positive. Nerve-sammenbrudd og depresjon kan bli resultatet for dem som blir overbevist om at det er deres egen skyld at de har det ille. Det er som om vi i fullt alvor skulle oppmuntre ofrene for orkanen Katrina i New Orleans til å synge «Always look on the bright side of life».

Lykketeori kan ikke løse samfunnsproblemer. Uansett hvor positivt jeg tenker, vil ikke det få bukt med global varming. Og om det er sunt å avholde seg fra å tenke negativt, frykter jeg at det kan bety slutten for det meste av kunst og kultur. Romaner kan jo være så vanskelige. Og tragedier minner oss bare om hvor ille det kan gå. Hva skal vi egentlig med Hedda Gabler? Hun driver jo bare og klager og syter og glemmer helt hvor mye hun har å være takknemlig for.

Men likevel: alt er ikke galt med lykketrenden. Vi er jo individer også, og vi har ofte vanskelig for å få nok glede ut av livet. Noen ulykker, som sykdom og hjertesorg, krever personlig og individuell respons. For folk som stort sett har det bra, kan det være nyttig å vite at jo mer vi dveler ved det negative, jo verre føler vi at vi har det.

Men om slike innsett skulle friste oss til å bli en nasjon av innbitte Pollyannaer som går rundt med et fastklistret predikantsmil, uten den minste vilje til selvinnsikt, enn si selvkritikk, er det på tide å minne om at Eric Idle også synger «Life's a piece of shit» – livet er noe møkk: «Always look on the bright side of death» – se alltid lyst på døden.

Toril Moi er litteraturprofessor ved Duke University.

KULTUR OG MEDIER

TORIL MOI Professor i litteratur ved Duke University i Durham, USA

SUNE NORDGREN Kurator og prosjektleder

JOSTEIN GRIPSRUD Professor i medievitenskap ved Universitetet i Bergen

ØYVØR DALAN VIK Filmanmelder i Dagens Næringsliv

ERLING DOKK HOLM Stipendiat ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo

DN lørdag

FOR 50 ÅRS SIDEN

Politiet i Italia har erklært krig mot tenårings-bandene som en Vatikan-avis sier er i ferd med å forderve hele samfunnslivet. Lærjakene eller «Teddy Boys» som italienske aviser kaller dem, herjer verst i Milano, den store industribyen med delvis amerikansk preg.

Siste helg grep politiet omkring 300 av disse unge mennesker i gatene, mange var væpnet med kniv eller pistol. 40 av dem ble fengslet. Mange av disse typene kommer fra velstående familier. De sjikanerer unge par og krenker unge piker. 22. august 1959

PROSIT! Husk å holde for munnen mens du leser avisen! Illustrasjonsfoto: Colourbox

Smittefaren

UNDER TI prosent av alle som tror de har svineinfluensa, viser seg å være smittet, skriver Aftenposten, mens VG kan fortelle at en tredjedel av verdens befolkning kan få sykdommen. Norge har i sannhet en differensiert presse.

Advertisement for Edvard Munch Originalarbeider og grafikk søkes til Munch-Auksjonen 2009. Contact: Hans Richard Elgheim, 90042905 and post@gwpa.no. GREV WEDELS Plass AUKSJONER www.gwpa.no

Advertisement for Mr. Mike's restaurant. Menu items: 22. aug. Masse: Mitt Hotel/Masse, 23. aug. Stavanger: Comfort Hotel Grand, 24. aug. Fjorde: Quality Hotel Fjorde, 25. aug. Bergen: Thon Bristol Hotel, 26. aug. Trondheim: Thon Glisne vegen Hotel, 27. aug. Sandvika: Thon Quality Hotel, 28. aug. Oslo: Thon Opera Hotel. Phone: 452 87 350.

Advertisement for Stavanger Museum and Rogaland Kunstmuseum. Headline: Administrerende direktør. Text: Vil du være med og skape en ny unik kulturinstitusjon? Museene i Stavanger søker en person som er genuint opptatt av museumsdrift og som trives i et sterkt kompetansemiljø. www.hodejegerne.no

Navn: Eva Bratholm Alder: 56 Stilling: Informasjonsdirektør, Norad

PÅ NATTBORDET

Jeg kan bekrefte at Vidar Kvalshaug snakker sant, dette han påsto igår om at jeg traff på ham i Rondane mens han leste Sandmose gående.

Sjansen for å bli observert var kanskje for liten for å mistenke posering?

Ja, men det ga et veldig litt-rært inntrykk.

Leser du selv gående? Nei, men jeg kan lese overalt. Litt som soldater som kan sove overalt.

Nattbordet takler glatt mye bråk, som på en togstasjon. Men et ellers stille sted med bare en liten lyd, det er umulig.

Det har jeg ikke tenkt på. Men altså, hva har du selv på nattbordet?

I det siste har jeg lest noe Camilla Läckberg. Jeg har ikke lest henne før, men det er veldig avkoblede, jeg har lest tre, fire stykker.

Hvor kjøper du bøkene dine? Jeg går forbi en lang rekke bokhandler i Bogstadveien hver dag, så der finner jeg en del. Og jeg var ganske flink da jeg var i Vietnam nylig! Da tok jeg med meg «Hjulskift» av Vigdis Hjort, «Jeg forbanner tidens elv» av Per Petterson og «Visning» av Lars Saabye Christensen. Jeg leste dem alle sammen, og lot dem stå igjen i biblioteket på ambassaden. Dermed økte avdeling for nyere skjønnlitteratur betraktelig!

Ellers var det kanskje mest ting som Fiskeriårboken 1982?

Ja. Men i Vietnam kom jeg også over et bibliotek på et hotell, med bøker som var lagt igjen av reisende, blant annet en på norsk: «Flora i skog og mark». Hvem bestemmer seg egentlig for å ta med en slik bok på ferie i Vietnam?

En bekjent gikk en gang på kino i Haiti der det gikk to filmer: «Mad Max 2» og «Hotell St. Pauli».

Jeg er ellers spent på den siste til Anne B. Ragde. Det er spennende når kritikken går fra total slakt til terningkast fem.

Lest henne før? Ja, jeg ble veldig betatt av samfunnet rundt Neshov gård. Hun skriver slik at man virkelig kunne kjenne lukten av våt golf-jakke!

DagensNæringsliv Sentralbord 22 00 10 00 Kundeservice 815 11 815 Annonse 22 00 10 75

Contact information for Dagens Næringsliv. Christian Krohgs gate 16, Postboks 1182 Sentrum, 0107 Oslo. Feature: 22 00 13 51, Finans: 22 00 13 64, Foto: 22 00 13 07, Livsstil: 22 00 13 73, Nyhetssjef: 24 10 14 30, Næringsliv/IT: 22 00 13 64, Politikk/økonomi: 22 00 13 93. Utenriks: 22 00 13 65, REDAKSJONER UTENFOR OSLO, Kristiansand: 38 07 13 00, Stavanger: 51 85 81 11/13, Trondheim: 73 80 89 20, Tromsø: 77 66 56 65, REDAKSJONER UTENLANDS, Brussel: +32 47 3510 842, Bangkok: +66 7622 5970, TELEFAKS OSLO, Abonnement: 22 00 10 60, Administrasjon: 22 00 10 10, Annonse: 22 00 10 70, Lesstalg: 22 00 10 30, Redaksjonen: 22 00 11 10, TELEFAKS UTENLANDS, Bangkok: +66 762 34580, TELEFAKS UTENFOR OSLO, Bergen: 55 31 65 92, Kristiansand: 38 07 08 30, Stavanger: 51 85 81 10, Trondheim: 73 80 89 02, Tromsø: 77 66 56 78, E-POST, annonse@dn.no, kundeservice@dn.no, redaksjonen@dn.no, www.dnavis.no